

Odmor i slobodno vrijeme (2)

„Posvećivanjem subote, 'stvaranjem' svečanog dana, Bog je htio približiti sve muškarce i žene svojem pogledu na svijet punim ljubavi.“ Novi članak u nizu o obitelji i odgajanju djece.

27.04.2015.

I blagoslovi Bog sedmi dan i posveti, jer u taj dan počinu od svega djela svoga koje učini. [1] Unutar cjelokupnog jedinstva života svake osobe, rad i slobodno vrijeme ne bi

trebali biti razdvojeni. Zato je važno uključiti se u „apostolat zabave“[2] kako bi se suprostavilo sklonosti shvaćanja slobodnog vremena kao „bijega“[3] kojeg se čini čak i pod cijenu razbijanja vlastitog unutarnjeg jedinstva.

Božji počinak

Savršen primjer za provođenje slobodnog vremena nalazi se u proslavi blagdana. Monotonija svakodnevnog života nadvladava se slavljenjem događaja koji su odlučujući ili određujući za skupinu ljudi, bila to obitelj ili narod. U judeo-kršćanskoj tradiciji, svetkovine imaju vjersko značenje koje je povezano s Božjim radosnim odmorom. Nakon što je stvaranje bilo dovršeno, *Bog blagoslovi sedmi dan i posveti*. Gotovo bi se moglo reći da se Bog divio vlastitom radu, posebice veličini svog stvorenja, čovjeka, pozvanog na život u zajedništvu s njim. I tako,

posvećivanjem subote, „stvaranjem“ svečanog dana, Bog je htio približiti sve muškarce i žene svojem pogledu na svijet punim ljubavi. Stoga, na neki način, „Božji počinak daje vremenu značenje,“**[4]** kako vremenu za rad, tako i vremenu za posao budući da *vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro.***[5]**

Za kršćane, nedjelja, dan Gospodnji, *dies Christi*,**[6]** jest *dan potpunog odmora, dan svetoga zbora.***[7]** Svake subote sjećamo se i slavimo u crkvenoj liturgiji uskrsnuće Kristovo; slavimo novo stvaranje, spasenje čovječanstva, oslobođenje svijeta, njegovo konačno odredište. Iako je novina uvedena Kristom označila da „čini židovske subote su prošli, nadiđeni 'ispunjenjem' kojeg nedjelja donosi; temeljni razlozi za očuvanje 'dana Gospodnjeg' svetim – svečano upisanim u Deset zapovijedi – ostaju valjani, iako trebaju biti ponovno protumačeni u svjetlu teologije i

duhovnosti nedjelje.“**[8]** Sam Krist, „Gospodar subote,“**[9]** objašnjava pravo značenje subotnjeg odmora, obnavlja „njegov oslobađajući značaj pažljivo čuvajući prava Boga i prava čovjeka.“**[10]**

Gledana u ovom svjetlu, nedjelja pokazuje novost svijeta, novog stvaranja u Kristu. Na neki način, svo vrijeme postalo je slavljeničko vrijeme, budući da je vrijeme dano od Boga i za Boga. Rad i razonoda usko su povezani, te oboje sadrže poziv na razmatranje i molitvu. Bog nam daje vrijeme kako bi mogli „uživati“ zajedno s njim te sjediniti se s njegovim počinkom i radom,**[11]** diveći se njegovoj Ljepoti i ljepoti njegovih djela.

Dio obrazovne zadaće roditelja jest pomoći djeci gledati na svetkovine kao na dar. Potrebno je uložiti napora u organizaciju obiteljskih nedjelja, i bilo kojeg drugog

blagdanskog razdoblja, na takav način da se obveze prema Bogu ne čine kao nešto čudno ili uznemiravajuće, uvedeno u plan „onako usput“. Ako djeca vide da se ulaže trud u razmišljanje kako i kada prisustvovati sv. misi te primiti sakramente, lakše će razumjeti kako „slobodno vrijeme postaje prazno ako Bog nije u njemu.“**[12]** Savjet Benedikta XVI je ovdje poprilično vrijedan: „Dragi prijatelji! Katkad, naš početni dojam jest da je obveza odvajanja vremena nedjeljom za misu poprilično nezgodna. Ali ako učinite taj napor, shvatit će te da je to ono što daje prikladno usmjerenje vašem slobodnom vremenu. Ne dajte se odvratiti od sudjelovanja na nedjeljnoj misi, te pomozite i drugima da je otkriju.“**[13]**

Stoga s ponosom treba dati prednost sudjelovanju na svetoj misi u svim planovima za vikend. Putovanja ili izlasci, posebice kada su dugi, trebaju

biti isplanirani tako da osiguraju prisustvovanje svetoj žrtvi nedjeljama i zapovijedanim svetkovinama. Sa svoje strane, „župnici imaju odgovarajuću dužnost svima ponuditi stvarnu mogućnost ispunjenja ovoga zahtjeva. Odredbe Crkvenog zakona kreću se u ovom smjeru kao primjerice u mogućnosti dopuštenoj svećenicima, s prijašnjim dopuštenjem mjesnog biskupa, za slavljenje više od jedne mise nedjeljama i blagdanima, ustanovljenju večernjih misa i odredbe koja omogućuje da se obveza ispuni počevši od subote navečer, s početkom u vrijeme prve Večernje nedjelje.“[14]

Vrijeme za krjeposti

Obrazovne prilike koje slobodno vrijeme nudi za usmjeravanje osobnosti djece su već prodiskutirane u jednom od prethodnih članaka. Igre, izleti i

sport su ne samo sastavni dio života mladih, već i prilika za roditelje da bolje upoznaju svoju djecu i usade im želju za učenjem i darivanjem sebe drugima. Ove želje nalaze svoju priliku za ostvarenje u različitim aktivnostima koje djeci pomažu izgraditi dobre navike, ljudske krjeposti. Stoga slobodno vrijeme više nije „vrijeme za trivijalne razbibrige“ već postaje kvalitetno vrijeme, kreativno vrijeme – dragocjeni trenutci za djecu da preuzmu svoju slobodu i učine ju vlastitom.

Obrazovanje djece u dobroj upotrebi slobodnog vremena uključuje predlaganje aktivnosti koje su im zanimljive i koje poštuju njihov način postojanja. U onoj mjeri u kojoj obitelj zajednički dijeli sretne trenutke postavljaju se dobri temelji za sprječavanje štetnih razonoda u budućnosti. Radosna razdoblja provedena s roditeljima u ranom

djetinjstvu kada djeca doživljavaju radost davanja i primanja, te velikodušnog odnošenja prema drugima, neće nikada biti zaboravljena i pomoći će zaštititi ih prilikom suočavanja s lažnim privlačnostima koje ih nastoje odvojiti od Boga.

Roditelji bi trebali biti pažljivi ne odavati dojam da su odmori i slobodno vrijeme samo prilike za bijeg ili biti zabavljen. Ovo ne znači prenošenje djeci pogleda na slobodno vrijeme kao na „isključivo činjenje korisnih stvari“ u smislu da treba proučavati neku temu, ili učiti jezik, ili ići na satove plivanja ili klavira (aktivnosti koje se u suštini ne razlikuju mnogo od tipova poduka koje nude mnoge škole). Radije, potrebno je poučiti ih kako koristiti ova razdoblja na uravnotežen način. U tom smislu, odmor pruža prilike pogodne za razvoj jedinstva života. Cilj je težiti razvoju snažnih

osobnosti kod djece, sposobnih upravljati vlastitom slobodom i živjeti dosljedno svoju vjeru.

Veliki neprijatelj u cijelom ovom području je „ubijanje vremena“ zato što „kada kršćanin ubija vrijeme na ovoj zemlji, dovodi se u opasnost da za sebe 'ubije Nebo'.“**[15]** To je pristup nekoga tko se „iz sebičnosti povlači pred stvarima, skriva se i nije ga briga“ **[16]** za druge, tražeći sebe na neuredan način, bez ostavljanja prostora za Boga ili druge ljude. Učiti djecu kako dobro koristiti svoje slobodno vrijeme zahtijeva od roditelja predanost. Oni su uvijek, čak i nesvjesno, najutjecajniji uzori u obrazovanju svoje djece i kao obrazovatelji ne mogu si priuštiti ostavljanje dojma da im je dosadno ili da se odmaraju ne čineći ništa. Njihov način odmora bi na neki način trebao biti otvoren odmaranju s Bogom, bivanju na usluzi drugima. Djeca trebaju razumjeti da nam

odmor omogućava „opustiti se kroz aktivnosti koje zahtijevaju manje napora,“**[17]** tijekom učenja novih stvari, izgradnje prijateljstava i jačanja obiteljskog života.

Zabava za mlade

Mnogi roditelji, dijelom i s potpunim pravom, su oprezni prema pritisku potrošačkog društva koje nudi svakojake štetne i površne zabave. Temeljni problem svugdje je isti. Mladi žele biti sretni ali ne znaju uvijek kako, a često uopće ni ne znaju što je sreća zato jer im je nitko nije uvjerljivo protumačio ili je nisu doživjeli. Za veliku većinu njih, pitanje sreće svodi se na dobro plaćeni posao, dobro zdravlje i život u obitelji koja pruža ljubav i podršku. Iako mladi ponekad mogu biti buntovno raspoloženi, oni najčešće shvate da se trebaju potruditi u svom učenju jer razumiju da njihova

budućnost uvelike ovisi o ocjenama koje dobiju u školi.

S ovim moguće je povezati želju za ostvarivanjem svoje neovisnost pri organizaciji vlastitog slobodnog vremena. U nekim slučajevima, to čine slijedeći put obilježen od strane industrije zabave koja često promiče oblike zabave koji ometaju ili sprječavaju rast u krjepostima poput uzdržljivosti. Ali u konačnici, dezorijentiranost mladih ne razlikuje se od one koja se može naći u mnogih odraslih osoba: oni brkaju radost, rezultat uistinu dobrog života, s prolaznim osjećajima lažne sreće.

Koliko god ova odstupanja bila stvarna, ne treba zaboraviti da smo „svi osjetili sklonost ka buntovništvu protiv naših starijih kada smo samostalno počinjali formirati vlastitu prosudbu.“**[18]** Sve je to dio normalnog procesa sazrijevanja. Kada ih se ide pitati kako se

zabavljaju, „oni s kojima su“ je uvijek važnije od „onoga što rade“. Mladi ljudi žele biti s osobama svojih godina i izvan kuće, to jest, odvojeni od svoje obitelji i roditelja. Zapravo, stvari koje najbliže povezuju sa zabavom su izlasci s prijateljima i slušanje glazbe. Čak i kada se, kao što se događa na mnogim mjestima, stjecanje nekih nepotrebnih predmeta smatra vidom zabave (kupnja odjeće, mobilnih uređaja, računalnih potrepština, video igara, itd.), ova aktivnost samo je izlika za boravak s njihovim prijateljima.

Važno je, stoga, predlagati načine za zabavu koji uistinu potiču radost i procvat ljudske osobe. Roditelji se mogu udružiti s drugim roditeljima kako bi promicali prikladna mjesta gdje im djeca mogu odrastati ljudski i duhovno dok koriste slobodno vrijeme. Ukratko, roditelji trebaju poticati oblike zabave i interese koji kod djece jačaju osjećaj za

prijateljstvo, njihovu odgovornost za brinuti se i ohrabrivati ljude do kojih im je stalo.

„Mladi ljudi su uvijek sposobni oduševiti se za velike pothvate, visoke ideale, i sve što je istinsko.“[19] Roditelji mogu i trebaju računati na ovu stvarnost. Trebaju odvojiti vrijeme za svoju djecu, razgovarati s njima i davati im primjer vedrine, uzdržljivosti i žrtve već od najranijih godina.

Obrazovanje djece, stoga, „nije pitanje nametanja određene linije ponašanja, već ukazivanje na ljudske i nadnaravne motive zbog kojih se vrši. Jednom rječju, roditelji trebaju poštivati slobodu svoje djece zato jer nema pravog obrazovanja bez osobne odgovornosti, a ne postoji odgovornost bez slobode.“[20]

J.M. Martin i M. Diez

Fusnote:

[1] *Pos* 2, 3

[2] Sv. Josemaria, *Put*, 975

[3] Usp. sv. Ivan Pavao II., *Poruka za XIX Dan društvenih komunikacija*, 19. svibnja 1985., br. 4

[4] Sv. Ivan Pavao II., Apostolsko pismo, *Dies Domini*, 31. svibnja 1998., br. 60

[5] *Pos* 1, 31

[6] Usp. sv. Ivan Pavao II., Apostolsko pismo, *Dies Domini*, 31. svibnja 1998., br. 18ff

[7] *Lev* 23, 3

[8] Sv. Ivan Pavao II., Apostolsko pismo, *Dies Domini*, 31. svibnja 1998., br. 62

[9] *Mk* 2, 28

[10] Sv. Ivan Pavao II., Apostolsko pismo, *Dies Domini*, 31. svibnja 1998., br. 63

[11] Usp. *Iv* 5, 17

[12] Benedikt XVI, *Homilija na Marienfeld Esplanade*, 21. kolovoza 2005.

[13] Benedikt XVI, *Homilija na Marienfeld Esplanade*, 21. kolovoza 2005.

[14] Sv. Ivan Pavao II., Apostolsko pismo, *Dies Domini*, 31. svibnja 1998., br. 49

[15] Sv. Josemaria, *Prijatelji Božji*, 46.

[16] *Isto*.

[17] Sv. Josemaria, *Put*, 357

[18] Sv. Josemaria, *Razgovori*, 100

[19] *Isto*, 101

[20] Sv. Josemaria, *Susret s Kristom*,
27

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/odmor-i-
slobodno-vrijeme-2/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/odmor-i-slobodno-vrijeme-2/) (11.08.2025.)